

CDA-KAMERLID JAN TEN HOOPEN DOETVOORSTELVOOR WARMTEWET:

'STADSVERWARMING IS TE DUUR'

Tekst Gonnie Oussoren Illustratie Arend van Dam

Afnemers van stadsverwarming betalen minstens € 250,- per jaar te veel, stelt CDA-Kamerlid Jan ten Hoopen. Het wetsvoorstel Warmtewet moet zorgen voor reële prijzen én moet de positie van de gebruikers versterken.

Daar waar huishoudens aangesloten op elektriciteits- of gasnetten genieten van uitgebreide wettelijke bescherming, ontbreekt deze voor afnemers van stadsverwarming (zie kader). Bovendien kunnen zij, anders dan andere consumenten, voor de levering van warmte niet wisselen van warmteleverancier. Ook is er geen keuzemogelijkheid voor alternatieve warmtevoorziening door middel van gas. De tarieven voor huishoudens aangesloten op een warmtenet worden door energiebedrijven zelf vastgesteld in overleg met de gemeenten en de landelijke overheid. "Elke consument van stadsverwarming zit voor zijn wooncomfort vast aan een monopolist - lees energiebedrijf- die kan vragen wat hij wil", stelt CDA-Kamerlid

Jan ten Hoopen, samen met collega Jos Hessels initiatiefnemer voor het wetsvoorstel *Warmtewet*. "Veel warmteafnemers klagen over schimmige tarieven die energiebedrijven hanteren voor hun product. De *Warmtewet* wil voorzien in een heldere, transparante kostenopbouw van stadswarmte. Er moet een reële prijs berekend worden. Het wetsvoorstel wil verder regels stellen ten aanzien van de veiligheid en betrouwbaarheid van stadswarmte. Ook moet het de aansprakelijkheid bij calamiteiten regelen."

ALGEMENE REKENKAMER

Ten Hoopen is ervan overtuigd dat verschillende energiebedrijven woekerwinsten maken. Een algemeen onderzoek van de Algemene

Wat is stadsverwarming?

Stadsverwarming is een verwarmingssysteem voor een groot deel van de stad, waarbij woningen worden verwarmd via een ondergronds netwerk van warmwaterleidingen. In veel gevallen wordt gebruik gemaakt van restwarmte die vrijkomt bij het produceren van elektriciteit of bij afvalverbrandingsinstallaties. Via de ondergrondse leidingen wordt het warme water naar de stadsverwarmingsunit in de meterkast gebracht. Dat is de verbindende en regulerende schakel tussen het warmtenet en alle radiatoren en/of de vloerverwarming. Met behulp van een warmtewisselaar zorgt stadsverwarming ook voor warm water uit de kraan. Hierdoor zijn CV-ketels, boilers of geisers in huis niet nodig. Deze huizen hebben dan ook geen gasaansluiting. De temperatuur in huis kan een bewoner zelf regelen met bijvoorbeeld thermostatische radiatorcransen of een kamerthermostaat. Stadsverwarming is zo goed als onderhoudsvrij, duurzaam, energiebesparend en minder schadelijk voor het milieu. Ruim 250.000 huishoudens maken op dit moment gebruik van stadsverwarming.

Rekenkamer naar de 43 stads verwarmingsprojecten in Nederland kon door gebrek aan heldere en recente informatie deze conclusie weliswaar niet onderbouwen. Maar duidelijk werd wel dat bij één project maar liefst een winstmarge van 70% werd behaald! Per betrokken gezin wordt volgens het CDA-Kamerlid minstens € 250,- te veel per jaar betaald. En dat terwijl de tarieven van de energiebedrijven gebaseerd zouden moeten zijn op het Niet Meer Dan Anders (NMDA)- principe. Dit betekent dat warmte niet meer zou moeten kosten dan het verwarmen van de woning met een gasgestookte ketel. "Ik vind dit verbazingwekkend, omdat restwarmte een relatief goedkoop product is. En toch betalen de afnemers veel meer dan ze voor gas zouden betalen. Dat komt omdat de energiebedrijven voor de levering van warmte volledig monopolist zijn en het maximale eruit halen. De *Warmtewet* wil dit recht zetten en de positie van de afnemers versterken. De scheve verhouding tussen de verkoper en gebruiker als het gaat om rechten en plichten moet in balans komen."

BANANENREPUBLIEK

Sjoerd Marbus, woordvoerder van EnergieNed, de brancheorganisatie voor energiebedrijven, stelt dat de energiebedrijven wel achter de doelstelling van de *Warmtewet* staan. "Alhoewel een wettelijke regeling niet per se noodzakelijk is. We leven qua consumentenbescherming in Nederland niet in een bananenrepubliek. Sinds jaar en dag kennen we onder meer leveringsvoorwaarden voor warmte die in overleg met de Consumentenbond zijn opgesteld. Daarnaast is er ook de Geschillencommissie Energie en Water waaraan geschillen laagdrempelig kunnen worden voorgelegd. De aansprakelijkheid is niet wezenlijk anders geregeld dan voor gas, elektriciteit of drinkwater. Echte problemen hebben wij met de manier waarop de tarieven in de wet worden vastgesteld. Als de tarieven per project op basis van de werkelijke kosten moeten worden vastgelegd en daarbij ook nog eens aan een maximum gebonden zijn, kunnen projecten behoorlijk in de knel komen." ~ En dat wij woekerwinsten maken is grote onzin, vervolgt Marbus. "In het begin van een warmteproject zijn grote investeringen nodig die op termijn terugverdiend moeten worden. En die moeten in het wetsvoorstel - ofwel in de tariefopbouw - worden meegenomen. Anders kunnen er geen nieuwe projecten meer van de grond komen. Het zal immers uit de lengte of de breedte moeten komen. Overigens blijkt uit verschillende klachtenprocedures dat de opzet van ons tariefadvies verantwoord is. De klant betaalt

Ivo van Elk is voorstander van een warmtewet:

'Ik betaal te veel'

Ivo van Elk woont sinds 2002 in een vrijstaande woning in Den Haag (Ypenburg). Zijn woning wordt verwarmd door stadsverwarming. Hij heeft grote kritiek op dit warmte-distributiesysteem. "Ik durf wel te zeggen dat ik te veel betaal voor de warmtelevering, meer dan het Niet Meer Dan Anders - principe. Mijn energiebedrijf gebruikt hiervoor geen transparante rekenwijze. Het hanteert voor de berekening van het warmtetarief een jaarlijks door EnergieNed te bepalen formule, die uitgaat van een gemiddeld bewonersgedrag en een gemiddelde woning. Maar bewonersgedrag verschilt per individu en de woningdifferentiatie is groot. Het energiebedrijf moet daarom niet uitgaan van een gemiddelde woning, maar meer concreet van een individueel huishouden. Daarnaast wil ik zelf kunnen beslissen of ik een warmtewisselaar wil of niet. Nu krijg ik mijn tapwater niet warmer dan zestig graden. Volgens mij bespaar ik meer energie en krijg ik warmer tapwater door een boiler aan te schaffen en de warmtewisselaar te verwijderen. Daarnaast vind ik het systeem onveilig. De radiatoren kunnen namelijk wel verwarmd worden tot negentig graden. Bij een eventuele lekkage in huis staat er een continue druk op de stadsverwarming waardoor de buizen knappen en heet water de woning in spuit. In Rotterdam aan de Korte Hoogstraat zijn hierdoor recent mensen verbrand. En dat risico lopen wij ook in Ypenburg omdat de veengrond hier verzakt. Ik zou graag zien dat mijn veiligheid gegarandeerd wordt. Ik hoop daarom ook dat het wetsvoorstel voor de *Warmtewet*, waar ik mij in grote lijnen in kan vinden, snel doorgevoerd wordt."

gemiddeld genomen echt niet meer dan een afnemer van 'reguliere' gasverwarming."

BALANS

Jan ten Hoopen reageert laconiek op de ontkenning van EnergieNed dat er gigantische winsten worden behaald met stadsverwarmingsprojecten. "Als dat zo zou zijn, dan zouden ze niet zoveel weerstand bieden tegen het wetsvoorstel. Dan hebben ze toch niets te vrezen?", stelt hij. "Maar kijk naar het rapport van de Rekenkamer. Op de één of andere manier komen de

energiebedrijven niet tot een redelijk tarief. Nu is het niet zo dat het wetsvoorstel energiebedrijven belemmert om winst te maken, maar het moet allemaal wel redelijk blijven." Het CDA-Kamerlid is absoluut niet bang dat het wetsvoorstel ertoe leidt dat er minder stadsverwarmingsprojecten opgestart gaan worden, omdat energiebedrijven aan banden worden gelegd. "Vanuit het verleden zijn al veel projecten opgestart om energie milieuvriendelijk te maken. Daar werd en wordt nog steeds subsidie voor vrijgemaakt. Het wetsvoorstel is daar geen belemmering in. Bovendien wordt het draagvlak ook steeds groter. Begrijpelijk, want het is een prachtige, beduidend goedkopere en duurzame energiebron en de systemen worden steeds beter."

WETSWIJZIGINGEN

Vereniging Eigen Huis juicht de komst van de *Warmtewet* toe. Toch wilde ze graag nog een tweetal zaken extra geregeld zien

Recente problemen met stadsverwarming

- In Houten komen bewoners en gemeente in conflict met warmteleverancier Eneco omdat uit onderzoek blijkt dat per huishouden tussen de € 100,- en € 150,- te veel wordt betaald.
- In Almere wordt de wethouder door de gemeenteraad gedwongen om met Nuon overleg te voeren over aanpassing van de omhooggeschoten tarieven voor warmtelevering.
- In Tilburg en omstreken zitten 40.000 inwoners een etmaal in de kou als gevolg van problemen bij warmteleverancier Essent.
- Ziekenhuizen, gebouwenbeheerders en bedrijven klagen over spectaculaire tariefstijgingen, intransparante kosten en onredelijke leveringsvoorwaarden.
- Een stadsverwarmingsleiding knapt in het centrum van Rotterdam. Heet water en stoom spuiten het winkelgebied binnen, waardoor zes personen lichtgewond raken en alle winkels ontruimd moeten worden.

Meer weten?

Kijk op www.eigenhuis.nl/magazine voor het onderzoeksrapport over stadsverwarming van de Algemene Rekenkamer.

De kern van het wetsvoorstel Warmtewet:

- redelijke tarieven
- leveringszekerheid en veiligheid
- keuzevrijheid
- onafhankelijke geschillenbeslechting
- garanties voor het dienstverleningsniveau

in het wetsvoorstel. Allereerst pleit ze voor een keuzevrijheid voor consumenten als het gaat om het aanschaffen van een warmtewisselaar (wel of niet, kopen of huren en de onderhoudsmogelijkheden). Ten tweede reikte de vereniging een alternatief aan voor het in het wetsvoorstel gehanteerde Niet Meer Dan Anders (NMDA) -principe. Voor de vaststelling van een maximprijs wordt gerekend met het gemiddelde energieverbruik van een gemiddelde gasgestookte woning. Hierbij wordt voorbijgegaan aan het verbruik van een individuele woning onder andere als gevolg van het stookgedrag van de bewoners. De vereniging stelde daarom voor om wettelijk te regelen dat in elke woning een individuele warmtemeter wordt geplaatst, zodat de bewoners zelf kunnen controleren wat hun daadwerkelijke verbruik is. Ten Hoopen heeft beide suggesties van de vereniging opgenomen in zijn wetsvoorstel.

BESCHERMING VAN CONSUMENT

"Dit wetsvoorstel vult echt een leemte op in de huidige wetgeving", aldus Karen de Klerk beleidsadviseur bij Vereniging Eigen Huis. "Het regent al tijden klachten bij de vereniging. Het is toch vreemd dat er tot nu toe nog niets wettelijk geregeld is voor huishoudens aangesloten op een warmtenet? Samen met de Consumentenbond, de Vereniging Nederlandse Woningbond en de Vereniging voor Energie, Milieu en Water hebben wij een lijstje met eisen opgesteld waaraan de *Warmtewet* in ieder geval zou moeten voldoen. En dit wetsvoorstel komt gelukkig aan al die eisen tegemoet. Zo komt er onder meer een adequate procedure voor geschillenbeslechting, rechtsbescherming tegen onredelijke leveringsvoorwaarden en een zorgplicht voor leveranciers voor betrouwbare levering. De bescherming van de consument heeft voor ons als vereniging prioriteit. We zullen de ontwikkelingen rondom dit wetsvoorstel dan ook kritisch blijven volgen."